

HOE EEN ROOD KOORD VAN BETEKENIS VERANDERT

preek Jozua 2 en Jozua 6: 22-25

Herken je dit gebaar? (Dat je je wijsvingers in je oren stopt.) Dit gebaar wordt gemaakt door Memphis Depay, voetballer van het Nederlands elftal, als hij een doelpunt heeft gemaakt. Dat gebaar heeft met z'n geloof te maken. Hij laat ermee zien dat hij alleen naar de stem

van God wil luisteren. Als voetballer heeft hij te maken met enorm hoge verwachtingen. In zijn positie vindt iedereen wat van hem. Soms wordt hij de hemel in geprezen, soms wordt hij tot de grond toe afgebroken. Met dat gebaar vertelt Memphis: 'Ik wil mij oriënteren op de stem van God en wat ik over Hem hoor en niet op alle andere meningen.' Dat is een belangrijke vraag voor ons allemaal: Er komen zo veel opvattingen, oordelen en opinies langs. Richt ik me daarop of op de stem van God?

Vandaag komen we een vrouw tegen die zich ook richt op wat zij over de God van Israël gehoord heeft. En dat is in haar situatie helemaal niet vanzelfsprekend. De hoofdpersoon van vanmorgen is Rachab, de hoer. Ik vind het een naar woord - bij ons is het een scheldwoord – en ik zal verder niet meer gebruiken. Haar naam komt 8 keer in de Bijbel voor, en 5 maal wordt haar 'beroep' erbij genoemd. Tegenwoordig hebben we het over een sekswerker. Ik vind het -geloof ik- wel een adequate term. Het gaat over vrouwen en ook mannen die tegen betaling seksuele handelingen verrichten. Het woord geeft aan waar het over gaat en het is ook niet versluisend. Maar ook deze term roept van alles bij ons op. Als we dit woord horen ontstaat er in ons hoofd een hele kluit van meningen, beelden en wellicht ook oordelen. Het imago van dit 'beroep' is de laatste jaren veranderd. Er is veel meer oog gekomen voor de achtergronden. Bij veel sekswerkers speelt uitbuiting en mensenhandel. Ook hebben vele van hen te maken gehad seksueel misbruik in hun jeugd. Hoe vrij zijn ze om dit werk te doen? En hoe zit met de mensen die van hun diensten gebruik maken? Het oordeel is

genuanceerder geworden. Hoe was dat in de tijd van de Bijbel? In ons verhaal wordt het beroep van Rachab genoemd als een gegeven. Er is geen oordeel hier. De Rabbijnen vonden dat wat lastig en maakten van Rachab een hotelhoudster. De Bijbel is vaak rauwer en reëler dan de uitleggers.

De naam Rachab betekent trouwens de 'ruime' of de 'wijde'. Je kunt het op haar vak betrekken, dan wordt het ongemakkelijk. Je kunt het er ook anders zien: Rachab maakt in haar leven ruimte voor de God van Israël. Zij verleent ruimschoots onderdak aan de twee verkenners. Met gevaar voor eigen leven! Die spionnen hebben van Jozua de opdracht gekregen het land en vooral de stad Jericho te verkennen. Dan lezen we: 'Toen ze in Jericho waren gekomen kwamen ze in het huis van Rachab, de sekswerker, en ze sliepen daar.' Letterlijk staat er: ze legden zich neer. Het wordt aan onze verbeelding overgelaten wat daar feitelijke gebeurd is. Maar ook hier geen oordeel, het wordt terughoudend beschreven. Dan wordt er aan de deur geklopt. Het zijn agenten. 'Open maken' Rachab doet open. 'Lever die twee spionnen aan ons uit' 'Inderdaad er zijn hier twee mannen geweest, maar die zijn al weer weg. Als jullie snel zijn kun je ze nog achterhalen. Nee, ik weet niet waar ze vandaan kwamen. In mijn vak moet je niet teveel willen weten van je klanten. Het gaat om discretie, niet waar!' De agenten druipen af en zetten de achtervolging in. De poort gaat achter hen dicht. Intussen gaat Rachab naar het dak. Daar heeft ze de twee mannen verborgen. Daarop dat dak – letterlijk en figuurlijk het hoogste punt van het verhaal – horen we een hele geloofsbelijdenis.

Want waarom verbergt Rachab deze spionnen? Het is een levensgevaarlijke actie. Dat doet zij niet zonder reden. Wat is haar drive? 'Ik weet dat de Heer dit land aan jullie heeft gegeven We hebben gehoord wat er allemaal met anderen gebeurd is. Ons hart is gesmolten van angst, we zijn wanhopig. De Heer, zij gebruikt de verbondsnaam JHWH, jullie God is een God boven in de hemel en beneden op aarde. Hij heeft het voor het zeggen' Deze vrouw, deze buitenlandse, deze sekswerker, iemand van de rand, komt tot deze belijdenis over de God van Israël. Hoe kom je daartoe om te belijden. Zij wéét iets. Namelijk dat de Heer het land aan dit volk gegeven heeft. Hoe weet ze dat? Ze heeft de verhalen gehoord. Daaruit heeft ze haar conclusies getrokken. Namelijk

dat ook Jericho aan dit volk gegeven zal worden. Ze heeft iets van een profetes. Ook hier weer de vraag: op welke stem oriënteer je je? Want het komt er wel op aan. Naar welke geluiden luisteren wij en welke conclusies trekken wij daaruit? In de veelheid van geluiden van onze tijd is dat wel een 'ding'. Ik vind het dat heel verwarrend. Een lied zingt: 'God opent hart en oren, opdat wij in geloof zijn roepstem zouden horen, voor and're stemmen doof.' Daarom hoor ik bij een kerk. Daar horen we naar het Woord van God en proberen we Gods wil te verstaan.

Het huis van Rachab ligt op de stadsmuur van Jericho. Ze woont op de wallen. Dat is veelzeggend. Het is rand van de stad. Met haar beroep behoort ze tot de rand van de samenleving. Ze is een relatieve buitenstaander. Zulke mensen hebben beter door wat er aan de hand is dan de mensen die tot de kern behoren. Als Rachab naar buiten kijkt ziet ze de vlakte die vanaf Jericho loopt naar de Jordaan. Ze kijkt verder dan haar eigen straatje. Zij snuift op wat er in de lucht hangt in het wijde land voor zich. De blik van Rachab, de ruime, is ruimer. Zij heeft daarom eerder door wat er gaat gebeuren. Juist omdat Rachab woont aan de rand, op de stadsmuur, kan zien zij in dat de stadsmuren ook zomaar om kunnen vallen. Dat er een geheel nieuwe tijd staat aan te komen. Zulke mensen hebben we nodig. Mensen aan de rand van de kerk en aan de rand van de samenleving zien soms ruimer en daarom scherper. Als kerk behoren we tot de samenleving, maar we gaan er niet in op. Onze positie is op de stadsmuur. Daarom kunnen we ruimer zien en scherper kijken. Doen we dat ook?

Rachab stuurt aan op een deal met de twee spionnen. 'Ik heb jullie goed behandeld zorg er dan voor dat ik en mijn familie het zullen overleven als Jericho eraan gaat.' Want met haar profetische blik weet ze dat. De mannen antwoorden: 'Wij staan borg voor jullie levens. Op één voorwaarde: Je moet alles wat je hierover weet geheimhouden.' De deal is gesloten. Er spreekt opportunisme uit. Het is lijfsbehoud. Het is niet alleen menslievendheid. Het lijkt erop dat ze haar eigen positie probeert veilig te stellen in de nieuwe orde, door over te lopen. Het moet je dat zien? Is het alleen lijfsbehoud of speelt er wat anders. De apostel Jakobus duidt het zo. 'Werd ook niet Rachab, de prostitué, rechtvaardig verklaard omdat ze de verkenners liet ontsnappen.' (Jak. 2:25) Voor Jakobus is Rachab het voorbeeld dat geloof moet blijken uit je daden. In

Hebreeën lezen we: ‘Door haar geloof ontving Rachab, de prostitué, de verkenners gastvrij in haar huis en is ze niet met de ongehoorzame bewoners van haar stad omgekomen. (Hebr. 11:31) Haar beroep wordt niet onvermeld gelaten, maar ze wordt genoemd vanwege haar geloofsdaad. Deze Bijbelschrijvers komen tot deze duiding omdat ze het handelen van Rachab in een groter kader zetten. Het gaat om de toekomst van het volk van God in de heilsgeschiedenis. Vanuit haar geloof verbindt Rachab zich hiermee. Ze wordt een moeder van Israël. Deze vrouw van de rand en haar nakomelingen komen te wonen te midden van het volk van God. (Joz. 6: 25)

Er is opportunisme, er wordt een deal gemaakt uit lijfsbehoud. Maar daar doorheen weeft God de draad van zijn heilsgeschiedenis. Dingen zijn vaak niet alleen slecht, maar er zit ook iets goeds in. Dingen zijn soms armzalig en heilig te gelijk. Daar doorheen komt Gods nieuwe wereld tot stand. De verkenners ontsnappen Jericho via een rood koord, gebonden aan het venster van het bordeel. Dat rode koord geeft hen vrijheid. Dat rode koord was waarschijnlijk het teken van huis van plezier. Zoals bij ons de rode lampen in het ‘red light district’. Dat rode koord wordt ook een teken van behoud. De inwoners van dat huis met de rode draad zullen het overleven, als muren van Jericho zullen vallen Zoals de engel des doods voorbijging in Egypte aan de huizen met de deurposten bestreken met bloed. Je kunt er een hele verzoeningstheologie in zien.

Ik ontdekte iets anders. Het Hebreeuws woord voor koord is ‘tikwah’. Het betekent ook hoop. Dat rode koord is het touw van de hoop. Een eeuwenoud teken van lichte zeden. Nu een teken van redding en hoop. Dat is heel diepzinnig ... Het vertelt hoe God werkt. Bedenklijk zaken, bedenkelijke mensen - zoals wij soms ook zijn -, worden door God tot instrumenten van hoop gemaakt.. Kijk maar eens naar hoe dingen in je eigen leven gelopen zijn ... Hoe uit iets naars, slechts, lastigs, moeilijks ... hoop bleek te bevatten. Het Scharlaken Koord is trouwens ook de naam van een christelijke hulpverleningsorganisatie die hulp biedt aan prostituees, slachtoffers van mensenhandel en voor meisjes die met loverboys te maken hebben. Daar spreekt hoop uit. Hoop is de rode draad van Gods bezig zijn met deze wereld. Die draad komt uit via Rachab uit bij Jezus Christus. Hij opende voor de hele wereld een hoopvolle toekomst. Het is wonderlijk hoe deze rode draad geweven

wordt. Iemand als Rachab maak er deel van uit, met het haar oudste beroep van de wereld, met haar opportunisme, maar ook met haar levensgrote moed, met haar geloof, die bleek in haar daden. Al met al toch niet het perfecte plaatje. Maar als zij deel uit maakt van die rode draad waarom wij dan niet? God gebruikte haar, juist haar, moet je zeggen. Hij kan ook ons gebruiken. Daarvoor is nodig dat we in de veelheid van geluiden naar Zijn stem horen. Amen